

Paroda “Baltijos stilius”, Vilnius, LITEXPO

Seminaras: Inovacinių projektų finansavimo galimybės aprangos ir tekstilės pramonės sektoriuje, 2005.02.24

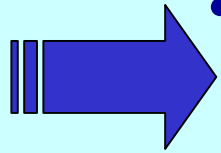
TEKSTILĖS PRAMONĖS VYSTYMO SI KRYPTYS: DABARTIS IR PERSPEKTYVA

LIETUVOS TEKSTILĖS INSTITUTAS

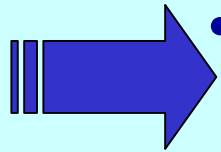
dr. Aušra Abraitienė

dr. Gailutė Kazakevičiūtė

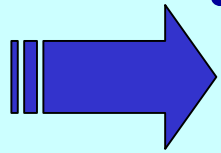
ETP platforma: tekstilės vystymosi kryptys

- Nuo įprastinių gaminių prie specialiųjų, kurių gamyba paremta aukštomis technologijomis,

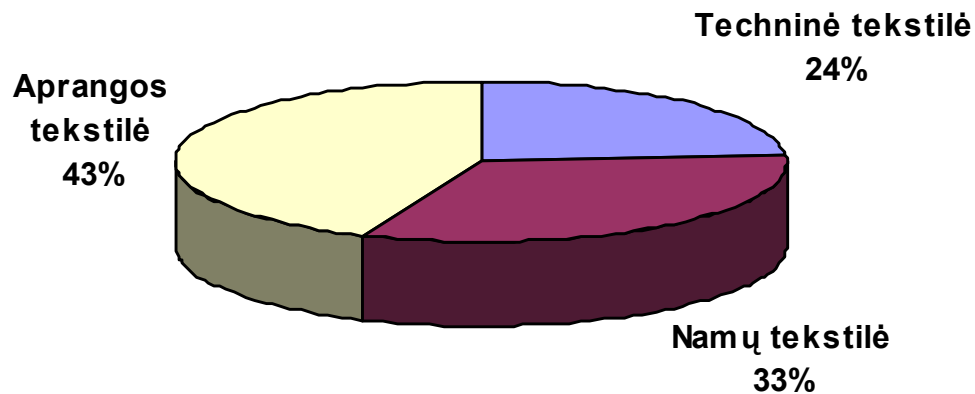

- Išplėsti tekstilės kaip žaliavos naudojimą kitose pramonės šakose,

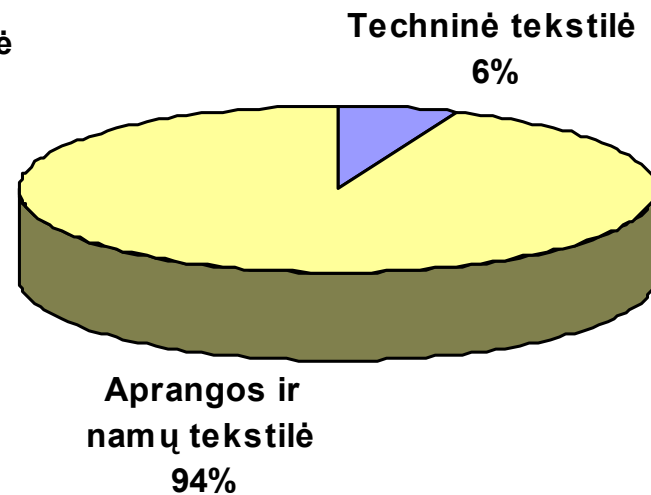

- Pereiti nuo masinės gamybos į naują industrinę erą, pagrįstą gaminių personalizavimu, gamybos lankstumu, intelektualiaja logistika ir paslaugomis

Tekstilēs pramonēs struktūra

ES 15

Lietuvoje

Nuo prekinės gamybos prie specialių gaminių ir aukštųjų technologijų procesų

Naujos medžiagos:

nauji pluoštai, daugiafunkcinės arba didesnės pridėtinės vertės tekstilės medžiagos, “protinga” tekstilė

Gamybos procesai:

mažesnės kainos, “ekologinis suderinamumas”, didesnis greitis ir lankstumas

Biotechnologijos

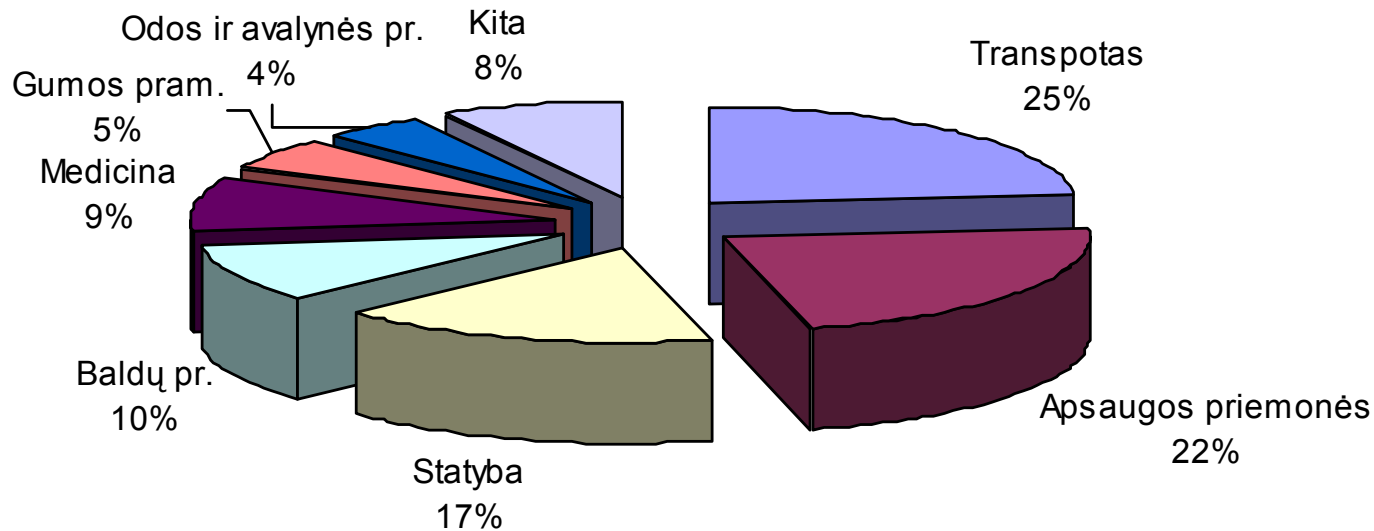

Nanotechnologijos

Informacinės technologijos

Tekstilė - kitoms pramonės šakoms

Nuo masinės gamybos į naują industrinę gamybą

Masinė produkcija persikels į Rytų šalis...

Mažesnės apimties, sudėtingesnė gamyba...

Individualus prisilietimas prie kiekvieno gaminio:

kiekvienas pirkėjas skirtingas,

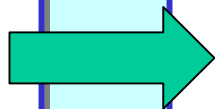
produkto gamyba pagal individualius poreikius...

**TEKSTILĖS VYSTYMOSI
KRYPTYS:**

**naujų tekstilės medžiagų ir
procesų pavyzdžiai**

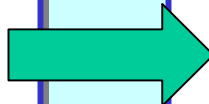
Daugiafunkcinės tekstilės medžiagos

Apsauga nuo lietaus ir vėjo

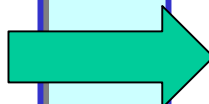
Specialios konstrukcijos pluoštai, chemikalai, daugiasluoksniai audiniai su membranomis, dangos

Apsauga nuo UV spindulių

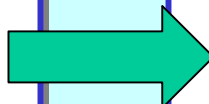
Specialūs pluoštai (pvz., Meril Actysistem, Minx), impregnavimas chemikalais.

Apsauga nuo mikrobu ir bakterijų

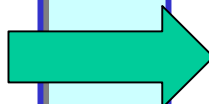
Spec. pluoštai (Amicor, Inova AMP, Meril Actysistem ir kt.), cheminė modifikacija, impregnavimas.

Apsauga nuo blogo kvapo

Mikrokapsuliavimas, spec. pluoštai.

Hidrofilinės savybės

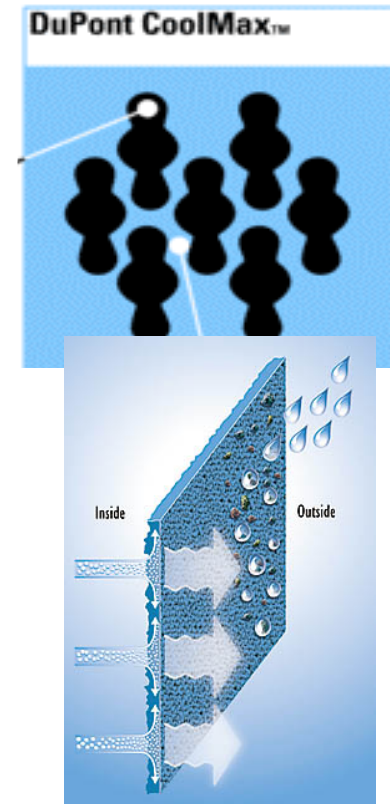

Cheminė modifikacija, paviršiaus išdininimas

Ir kt...

Higieniškos, lengvos priežiūros tekstilės medžiagos

- Pluoštai greitai atiduodantys drėgmę – speciali drėgmės pernešimo sistema (pvz., CoolMax), apdorojimas chemikalais (pvz. 3XDR, Nanosphere metodai)
- “Nano Care”, Nano Press, Nano Dry apdailos – naujos kartos neglamžumo, mažo susėdimo, hidrofiliškumo suteikimo apdailos (JAV, Nanotex)

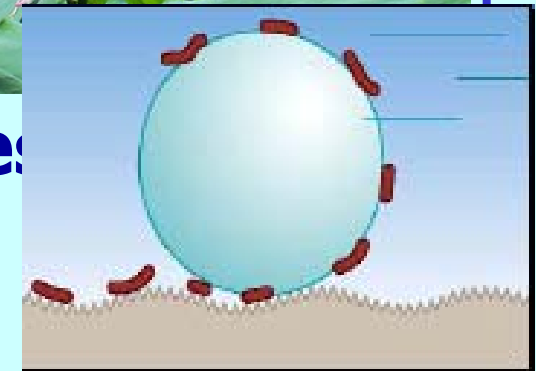
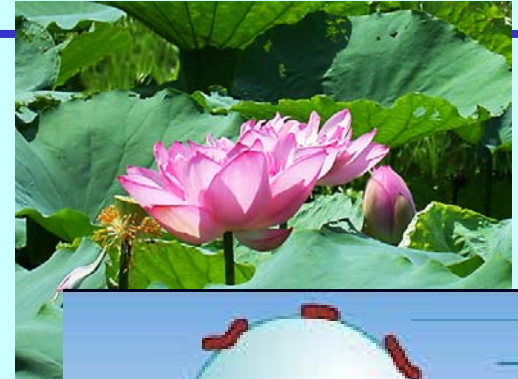

Skalbimo nereikalaujantys tekstilės gaminiai

 Lotoso efektas,

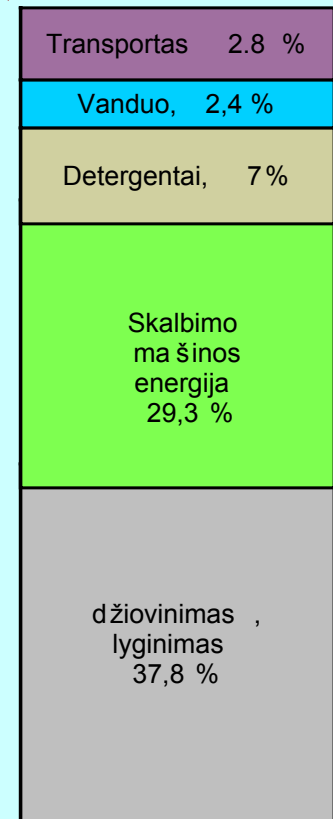
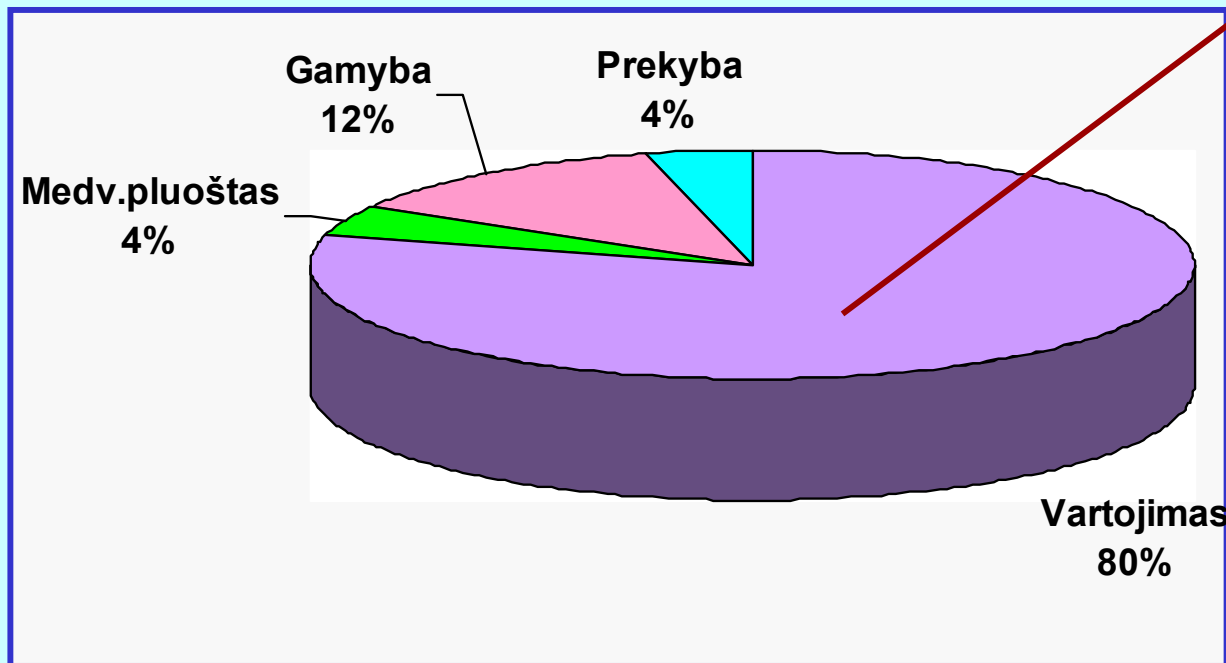
 **Titano oksido valymo savybės
saulės poveikyje,**

 **Bakterijų, vartojančių teršalus maistui,
įvedimas į pluošto struktūrą.**

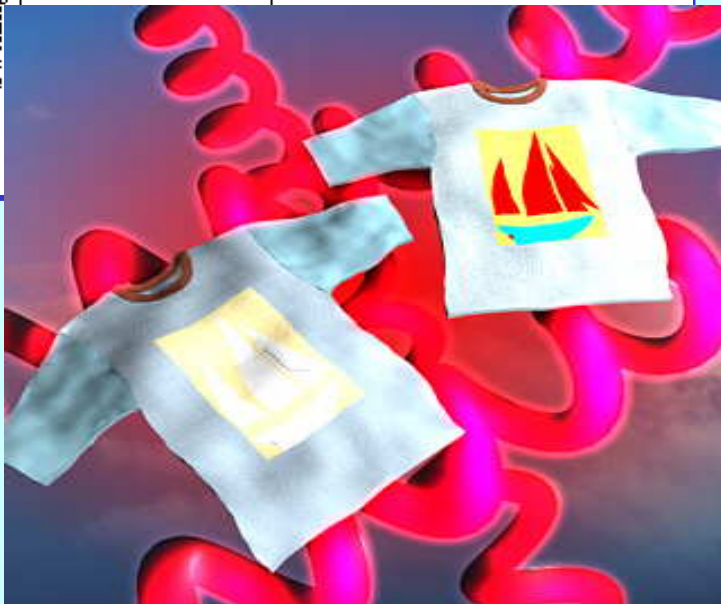
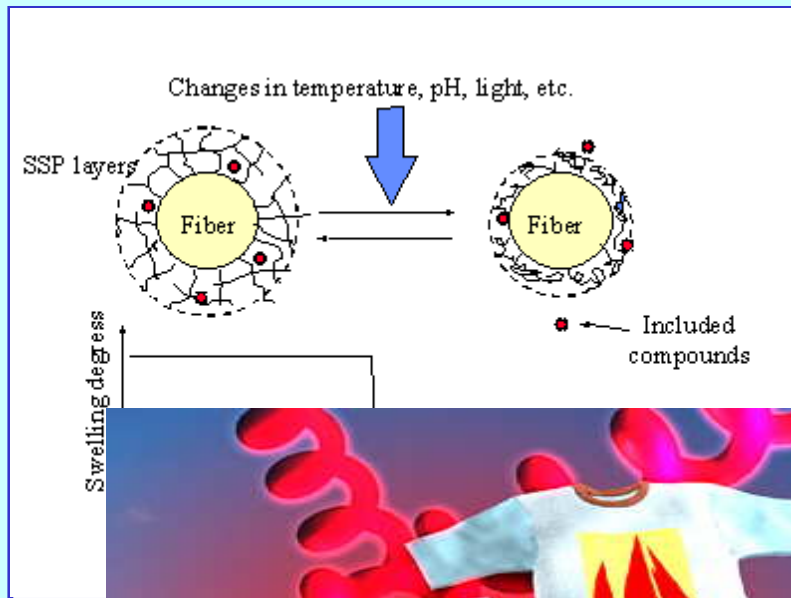

Energijos sąnaudų pasiskirstymas per medvilninių darbo drabužių būvio ciklą

Vartojimo energijos sąnaudos

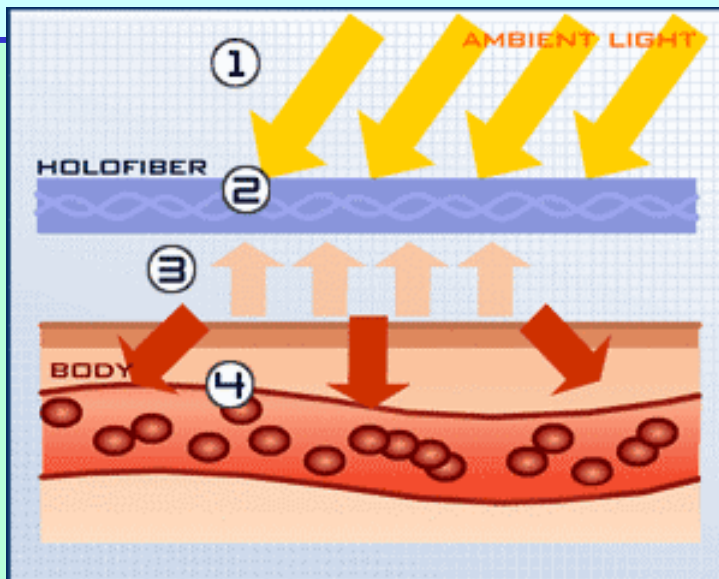

Reaguojančios į aplinkos pokyčius tekstilės medžiagos

- Šiluminė izoliacija – krentant temperatūrai didėja tekstilės medžiagos apimtis, kylant – mažėja,
- Vandens laidumas priklausomai nuo aplinkos drėgnumo.
- Spalvos pokyčiai priklausomai nuo aplinkos temperatūros,

Tekstilės medžiagos reaguojančios į šviesą

- Šviesos energijos ir kūno skleidžiamos energijos pavertimas energija, kurią gali sorbuoti žmogaus kūnas – organizme padidėja deguonies kiekis ir raumenų darbas:

HOLOFIBER (sportininkų, ligonių, laisvalaikio drabužiai)

- Šviesos energijos pavertimas šiluma -šildantys drabužiai:

Specialios dangos generuoja matomą saulės spektro dalį į šilumą ir atspindi kūno skleidžiamą šiluminę energiją

- Saulės spektro energijos atspindėjimas arba išskaidymas – vėsinantys drabužiai

Temperatūra tarp drabužio ir odos gali būti sumažinta iki 6°C.

Naujas gaminių asortimentas įtakotas ekologinių reikalavimų

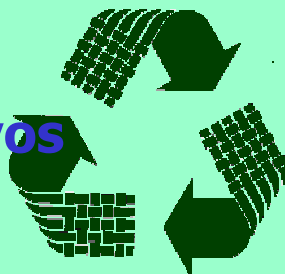
Organinė medvilnė

Kanapių pluošto
legalizavimas

Tekstilė iš
regeneruotos žaliavos

Natūralūs
dažikliai

Nauji natūralūs pluoštai: iš kukurūzų,
dilgėlių, cukranendrių, bambuko

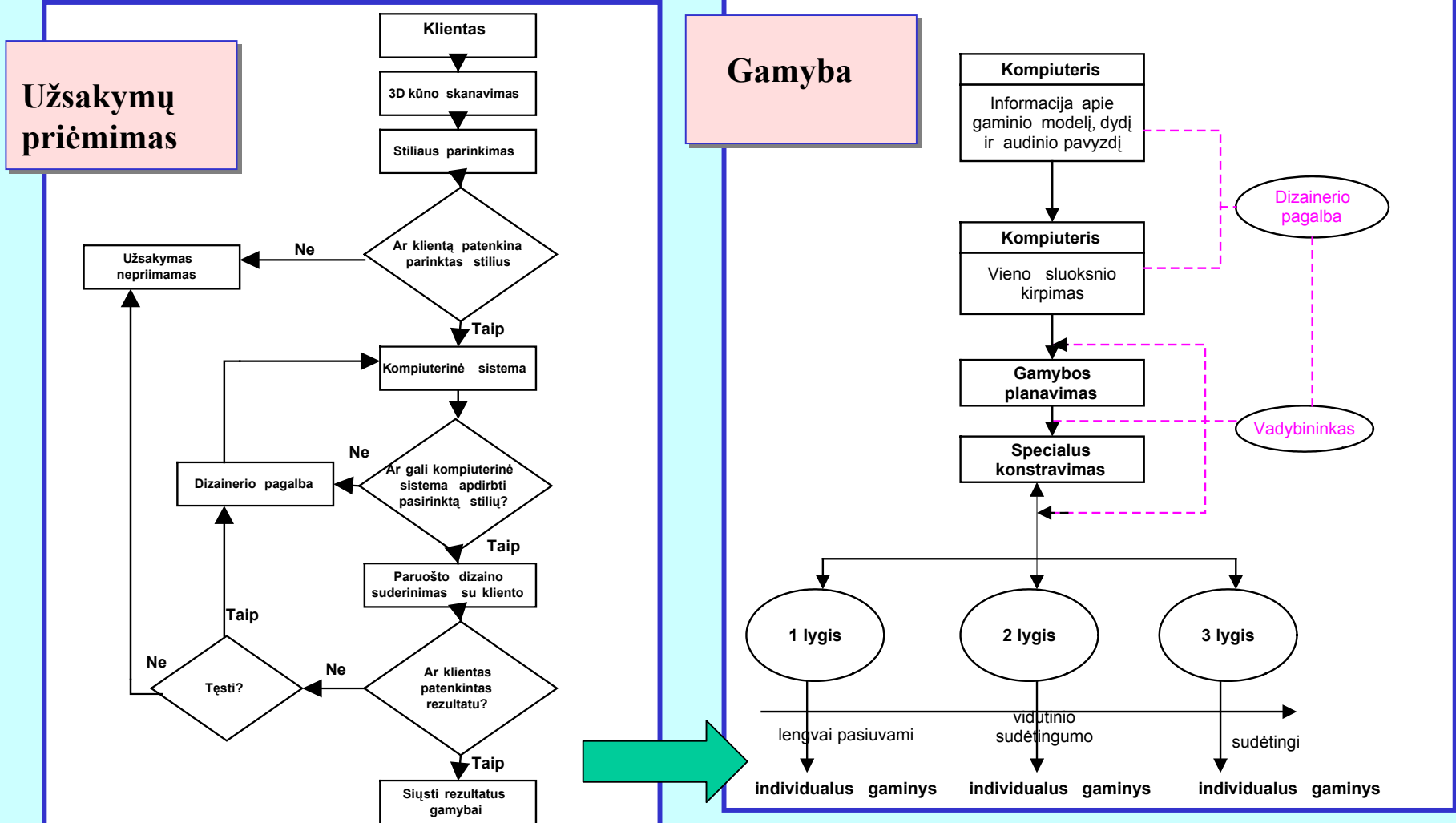
Gamybos procesų intensyvinimas

- **Nanotechnologijos – “švarūs” naujų savybių tekstilės medžiagoms suteikimo būdai (elektroverpimas, nanodangos, zolių-gelių dangos ir kt)**
- **Biotechnologijos – nauji pluoštai, nauji paviršiaus efektai, “švaresni” procesai**
- **Žemos temperatūros plazmos įrenginiai tekstilės gamybos procesų pagreitinimui ir naujų savybių suteikimui**
- **UV spindulių, mikrobangų, pagreintų elektronų taikymas,**
- **Nauji dažymo ir apdailos procesai: superkritinio būvio anglies dioksido terpėje, elektrocheminis dažymas kubiniais ir sieriniais dažikliais,**
- **Ultragarso ir lazerio panaudojimas procesų inicijavimui,**
- **Naujos švaresnės ir efektyvesnės cheminės medžiagos.**

Informacinės technologijos

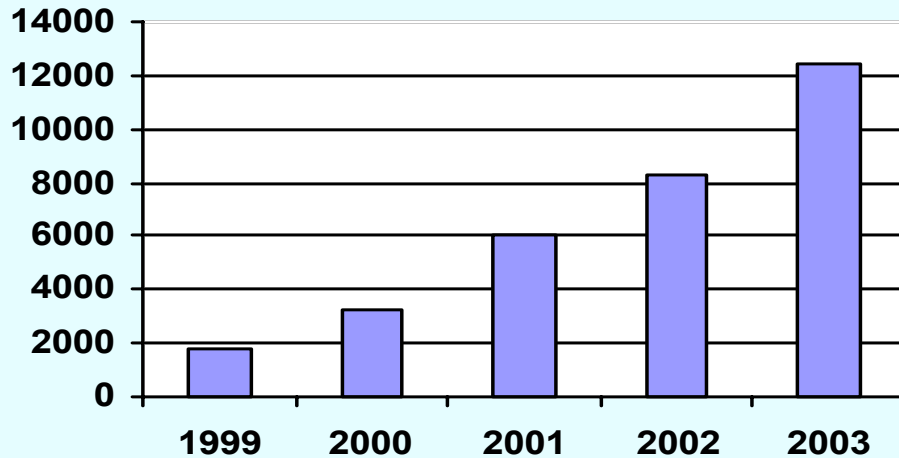
Perėjimas nuo masinės gamybos prie gaminių personalizavimo, gamybos lankstumo didėjimas (“quick response”)

3D kūno skanavimas. Kompiuterinis dizainas. Elektroninis duomenų perdavimas
Elektroninė komercija

Informacinės technologijos

Ink Jet marginimas

Marginimo greitis: nuo 0,5 m\val (1999) iki 150 m\val (2004)

Kserografinis marginimas

Lazerinio spausdinimo principas

Greitis iki 5-10 m\min

Gamybos procesų evoliucija (JAV)

	1994	1997	2000	2003	2006	2009
Produktyvumas, kg \val						
Pluoštai → verpalai	20	21	23	25	27	30
Verpalai → audiniai	28	29	30	31	33	35
Žaliaviniai audiniai → taurinti audiniai	15	54	90	136	400	600
Energijos sąnaudos, kWh/kg						
Pluoštai → verpalai	3,1	3,0	2,8	2,6	2,4	2,2
Verpalai → audiniai	3,9	3,7	3,5	3,2	2,8	2,6
Žaliaviniai audiniai → taurinti audiniai	10,7	8,4	7,6	6,7	5,4	1,3

ES tekstilės įmonių ruošiamų 6F mokslo programai projektų pavyzdžiai

- *Daugiafunkcinių medžiagų gamybos skaitmeniniu būdu galimybių tyrimas,*
- *Pluoštų su funkcinėmis zolių-gelių dangomis gamybos technologijų kūrimas,*
- *Tekstilės medžiagų iš naujų biologiškai skaidžių pluoštų asortimento kūrimas,*
- *Apdailos procesų vykdymų ne vandens terpėje paieška*

Ačiū už dėmesį